

ינואר 2011

א.ג.ג,

הנדון: חוק ההסדרים – תיקון לחוק עידוד השקעות הון

בימים אלו אישרה הכנסת תיקון לחוק עידוד השקעות הון, וזאת במסגרת אישור חוק ההסדרים ותקציב המדינה לשנים 2011-2012.

להלן מובאים בקצרה עיקרי התיקון:

1. כללי

- **מטרות החוק** – מטרת החוק עודכנה, כך שהדגש הושם על השגת יעדים של הגברת הצמיחה במגזר העסקי, שיפור התחרותיות של התעשייה הישראלית בשווקים בינלאומיים ויצירת מקורות תעסוקה ופיתוח באזור הפריפריה. תינתן עדיפות לחדשנות ולאזורי פיתוח.
- **אפשרות לקבלת הטבות בשני מסלולים** – נקבע כי תינתן אפשרות ליהנות משני ההסדרים החדשים שייקבעו בחוק – מענקים והטבות מס, במקביל. קרי, מפעל אשר זכאי לקבל מענק השקעה מכוח החוק במסגרת מסלול מענקים או מענקים והלוואות, יוכל לקבל גם הטבות במס.
- לשם היעילות והאחידות נקבע שהחלטה שתיתן רשות המיסים בתחום סמכותה על סיווג המפעל כמפעל תעשייתי תחול גם לעניין בחינת זכאותו לקבלת מענק או הלוואה מכוח החוק, וכי מפעל תעשייתי שקיבל מענק או הלוואה לתוכנית שאושרה לו בהתאם לחוק יסווג כמפעל תעשייתי גם לצורך מסלול ההטבות במס. לאישור זה יהא תוקף של 5 שנים ומתייחס רק לגבי אישורים שינתנו החל מ-1 בינואר 2011.
- **מפעלי תיירות** – נקבע כי הסדרי ההטבות הקבועים בחוק לגבי מפעלים בתחום התיירות יוותרו על כנם גם לאחר התיקון. עוד נקבע כי מענק השקעה לא ישולם למפעל תיירותי שבחר במסלול הטבות חלופי. בהתאם, ההגדרה "מפעל מוטב" צומצמה וכוללת אך ורק מפעלים תיירותיים, ונערכו ההתאמות הנדרשות בהגדרות "הכנסה מוטבת" ו"חברה מוטבת".
- **אזורי עדיפות לאומית** – הוארכה מפת אזורי העדיפות הלאומית בשנתיים נוספות (עד תום שנת 2012). כמו כן, נקבע כי מפעל מועדף אשר ממוקם בישוב אשר הורע מעמדו במסגרת שינוי מפת אזורי העדיפות הלאומית, יהא זכאי להטבות לפי הנוסח הקודם במפה למשך שנה אחת נוספת. לאחר מועד זה, יחולו עליו הטבות המס לפי מפת העדיפות הלאומית החדשה שתקבע.

2. מסלול הטבות המס

- בוטל מנגנון הטבות המס הקיים, למעט ביחס למפעלי תיירות, ונקבע הסדרי הטבות במס חדשים למפעלים תעשייתיים.
- נקבע מס חברות אחיד מופחת למפעלי תעשייה יצואנים (מעל 25%). שיעור המס המופחת לא יהיה תלוי תכנית ויחול על כלל הכנסתו של המפעל התעשייתי.
- הופחתו שיעורי המס למפעלים התעשייתיים באופן הדרגתי על פני חמש שנים.

- נקבע כי הירידה בשיעורי המס תעשה באופן מדורג על פני חמש שנים כדלקמן:
 - בשנים 2011-2012 שיעור המס המופחת באז"פ א' יהא 10% ובשאר הארץ 15%
 - בשנים 2013-2014 שיעור המס המופחת באז"פ א' יהא 7% ובשאר הארץ 12.5%
 - החל משנת 2015 ואילך שיעור המס המופחת באז"פ א' יהא 6% ובשאר הארץ 12%
- נקבע כי המס המופחת לא יהיה מותנה בביצוע השקעה מזכה בנכסים יצרניים.
- נוספה הגדרה של "הכנסה מועדפת" והובהר כי מדובר בהכנסה שהופקה או נצמחה מפעילות הייצורית בישראל של מפעל מועדף.
- נקבע כי בסמכות מנהל רשות המסים לקבוע כללים לעניין ייחוס ההכנסות של מפעל מבוזר ושל מפעל שפועל גם מחוץ לישראל.
- בוטלו ההטבות הנוספות להן היו זכאיות חברות בהשקעת חוץ.
- בוטל מסלול "אירלנד" ו"מסלול אסטרטגי".
- נקבע מס דיבידנד מופחת בגובה 15% ללא הבחנה בין משקיע זר למקומי. בחלוקת דיבידנד לחברה ישראלית לא ינוכה מס במקור.
- נקבע מסלול הטבות מס למפעל תעשייתי מיוחד אשר יהא זכאי לשיעור מס מופחת של 5% באז"פ א' ו-8% בשאר הארץ. לעניין זה, הסיווג כמפעל מועדף מיוחד יתבסס על תכנית עסקית המראה שהמפעל יתרום תרומה מהותית לפעילות הכלכלית בישראל ויש בו כדי לקדם יעדים לאומיים במשק המדינה. על התכנית העסקית לכלול אחת מהחלופות שנקבעו. בנוסף נדרש לעמוד בתנאי הסף שנקבעו.

3. מסלול מענקים והלוואות

- דיון בבקשות במהלך שנת התקציב השוטפת, אגב צמצום תקופת ההמתנה לתשובה.
- שר האוצר ושר התמי"ת, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאים, לפי הצעת המנהלה או בהתייעצות עמה, לקבוע מסלולי סיוע חדשים לתעשייה שיעודדו חדשנות והתייעלות, שיש בהם תועלת חיצונית משמעותית למשק והשקעה בהון אנושי (ולא רק בהון פיזי). המסלולים יכולים לכלול מענקים לעידוד הכשרה מקצועית לעובדים, תמיכה בעסקים קטנים ובינוניים באמצעות הלוואות, ועוד. לגבי מסלולים אלו, רשאים השרים לקבוע תוספת מענק של עד 10% (קרי – סה"כ מענק של 4% + 30% מנהלי).
- המנהלה תיקבע את שיעור המענק שיינתן לכל תכנית מאושרת עד למקסימום 24% (4% תוספת מענק מנהלי), ורק באזור פיתוח א'.
- מענק יינתן רק למפעל תעשייתי אשר עומד בתנאי סעיף 18א לחוק (קרי: יצוא לחו"ל בשיעור של 25% לפחות). השקעה כאמור אינה חייבת להיות בהקמת מפעל או נכס או בהרחבתם ותוכל להיות גם בהון אנושי או בכל דרך אחרת, ובלבד שהיא מגשימה את מטרות החוק.

4. הגדרות

- נקבעה הגדרה אחידה בחוק למונח "מפעל תעשייתי". בעניין זה, נקבע כי מכרה, מפעל להפקת מחצבים או מפעל לחיפוש או להפקת נפט לא ייחשבו למפעל תעשייתי לעניין החוק. בנוסף נקבע כי חברה בבעלות ממשלתית מלאה לא תהיה זכאית ליהנות מההטבות שבחוק.

- נוספה הגדרה של "מפעל מועדף", לפיה הוא מפעל תעשייתי שמתקיימות בו הוראות החוק לעניין היותו מפעל בר תחרות התורם לתוצר המקומי הגולמי או שהוא מפעל בר תחרות בתחום האנרגיה המתחדשת.
- נוספה הגדרה של "חברה מועדפת" שהיא חברה בעלת מפעל מועדף, שאינה חברה בבעלות ממשלתית מלאה, וכן שותפות רשומה בעלת מפעל מועדף שכל השותפים בה הן חברות שהתאגדו בישראל שאינה שותפות שכל החברות השותפות בה הן חברות בבעלות ממשלתית מלאה, ואשר מתקיימים בה מספר תנאים נוספים. חברה כאמור תהא זכאית להטבות במס.
- נוספה הגדרה של "הכנסה מועדפת", שהיא הכנסה מהסוגים המפורטים בהגדרה, שהופקה או נצמחה מפעילותו הייצורית בישראל של מפעל מועדף.
נקבע כי הגדרה זו תכלול, בין השאר, הכנסה ממכירת מוצרים שיוצרו באותו מפעל לרבות רכיביהם שיוצרו במפעל אחר, הכנסה ממכירת מוצרים שהם מוליכים למחצה שיוצרו במפעל אחר שאינו בבעלות קרובו של בעל המפעל על-פי ידע שפותח במפעל, הכנסה ממתן זכות לשימוש בידע או בתוכה שפותחו במפעל, הכנסה מתמלוגים שהתקבלו בשל שימוש כאמור שמנהל רשות המסים אישר שהיא נלווית לפעילות הייצורית של המפעל המועדף בישראל, הכנסה משירות נלווה למכירות כאמור ומשירות נלווה לזכות השימוש בידע או בתוכנה או לתמלוגים כאמור לעיל, וכן הכנסה ממחקר ופיתוח תעשייתי בעבור תושב חוץ ובלבד שניתן לגביהם אישור מאת ראש המחקר למינהל ופיתוח תעשייתי. עוד נקבע כי לא תינתן הטבה לגבי חלק ההכנסה שנובע ממרכיבים שמקורם במכרה או במפעל אחר להפקת מחצבים.

5. אזורי עדיפות לאומית

תחומי האזורים יהיו לפי הקבוע בתוספת השנייה, שהוראותיה יוארכו בשנתיים מיום 1.1.2011.

- תחומי אזור פיתוח א' – תחומי אזור פיתוח א' יהיו כמפורט להלן
 1. תחומי רשויות מקומיות במחוזות ירושלים, הדרום והצפון ובנפת חיפה, שמתקיימים בהם שני אלה:
 - א. רמה חברתית כלכלית נמוכה לפי אשכול 1 עד 3
 - ב. שיעור אבטלה שנתי ממוצע של 10% ומעלה. תנאי זה לא יחול על רשות מקומית שהיא מועצה אזורית.
 2. העיר ירושלים לגבי מפעלים עתירי טכנולוגיה.
 3. אזור תעשייה מרחביים בתחומי מחוז הצפון, מחוז הדרום והעיר ירושלים. ואולם בנפת אשקלון רק אזורי תעשייה מרחביים בתחומי הרשויות המקומיות שבהן רמה חברתית כלכלית נמוכה לפי אשכול 1 עד 4.
 4. אזורי תעשייה ביישובי מיעוטים (יישוב ש-80% מתושביו אינם יהודים).
 5. שדרות ויישובי עוטף עזה. לעניין זה, "יישובי עוטף עזה" – היישובים במועצות האזוריות שער הנגב, חוף אשקלון, שדות נגב ואשכול, אשר בתיהם, כולם או חלקם, שוכנים עד 7 ק"מ מגדר המערכת המקיפה את רצועת עזה וכן אזור תעשייה מרחבי שמבניו, כולם או חלקם, שוכנים עד 7 ק"מ מהגדר האמורה.

• תחומי אזור פיתוח ב' – תחומי אזור פיתוח ב' יהיו כמפורט להלן:

תחומי הרשויות המקומיות במחוזות ירושלים, הדרום והצפון ובנפת חיפה, שמתקיימים בהם שני אלה:

- א. רמה חברתית כלכלית נמוכה לפי אשכול 4.
- ב. שיעור אבטלה שנתי ממוצע של 8% ומעלה. תנאי זה לא יחול על רשות מקומית שהיא מועצה אזורית.

• מי שנכלל באזור עדיפות א' או ב', לפי העניין, כמשמעותם בצו לעידוד השקעות הון (קביעת אזורים לעניין התוספת לחוק) התשנ"ח-1998 (הצו הקודם) והורע מעמדו לפי הוראות התוספת החדשה, יחולו עליו הוראות הצו הקודם בנוסח שהיה בתוקף ביום 31.3.2002, לעניין אחד משני אלה:

- א. תוכנית השקעה בהרחבת מפעל קיים באזור כאמור.
- ב. ההשקעה המזערית המזכה לשם הרחבתו של מפעל מוטב אשר נעשתה, כולה או חלקה, עד ליום 31.12.2010, בתנאי שהמפעל בחר בשנת בחירה שאינה מאוחרת לשנת המס 2012.

• קביעת תחומי האזורים

- שר האוצר ושר התמ"ת, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאים לשנות את התוספת השנייה או לקבעה מחדש, ואולם לא תיקבע תוספת כאמור לתקופה שתפחת משנתיים.
- יישוב או אזור שנכלל בתחומי האזורים הקבועים בתוספת השנייה והוצא ממנה, יראו מפעל שנכלל בתחום אותו יישוב או אזור טרם הוצאתו מתחום התוספת כאמור, ועקב כך הורע מעמדו, כאילו התוספת בנוסחה הקודם ממשיכה לחול עליו כאילו הוא ממשיך לעמוד בתנאים הקבועים בה, לפי העניין, למשך שנה נוספת.
- שר האוצר ושר התיירות רשאים לקבוע תחומי אזורים מיוחדים לעניין מפעלים תיירותיים.

6. תחולה, הוראות מעבר והוראת שעה

נקבע כי תחולת התיקון תהא ב-1 בינואר 2011 והוא יחול על הכנסה מועדפת שהופקה או נצמחה בידי חברה מועדפת החל ביום התחילה.

נקבע כי תינתן אפשרות לגבי הכנסות של חברה אשר ביצעה את ההשקעה המזערית המזכה והחלה בביצוע ההשקעה בשנת המס 2010, להחיל את הוראות החוק כנוסחן עד ה-1.1.2011 ולבחור את שנת המס שעד שנת המס 2012 כשנת הבחירה.

עם זאת, תינתן האפשרות לבחור בהוראות הדין החדש, אגב ויתור על המשך יישום הוראות הדין הישן לגבי תקופת ההטבות שנותרה. בהקשר זה נקבע כי לא תהיה זכות חזרה מבחירה כאמור. בחירה בדין החדש תיעשה במועד הקבוע להגשת הדוח השנתי למס הכנסה בכל שנה, והיא תחול על כלל הכנסתו של המפעל החל בשנת המס שלאחר שנת המס שלגביה הוגש הדוח ואילך.

נקבעה "תקופת צינון" למפעלים שבחרו במסלול המענקים כדלקמן: לגבי מפעל שנכלל בתכנית שאושרה לפני 1.4.2005 נקבעה תקופת צינון בת שלוש שנים מיום תחילת שנת ההפעלה של התכנית, ולגבי מפעל שנכלל בתכנית שאושרה אחרי 1.4.2005 ולפני יום התחילה – חמש שנים מהמועד האמור. בסופה של תקופת הצינון רשאי המפעל לבחור להמשיך ולהחיל עליו את הוראות החוק כנוסחו טרם התיקון או את הוראות החוק החדש.

עם זאת, מפעל כאמור רשאי להגיש בקשה עד ליום 30.6.2011 להחיל את הוראות החוק החדש לגבי הכנסתו שהופקה או נצמחה ביום התחילה ואילך. בקשה כאמור תחול לגבי שנת המס 2011 ואילך, בלא זכות חזרה.

בכבוד רב,

הרשקו פרקש ושות'
רואי חשבון

חוזר 2.2011